

JU Centar za socijalni rad Breza

ZAVNOBiH-a 6
71370 Breza

Tel./fax. 032/783-912
e-mail: centarbr@bih.net.ba

Smještaj djece i maloljetnika

Zakonska regulativa:

Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata I zaštite porodice sa djecom ZE-DO kantona, Porodični zakon.

U slučaju kada to interesi djeteta zahtijevaju centar za socijalni rad dužan je osigurati usluge smještaja :

- djeci i maloljetnicima bez roditelja,
- djeci i maloljetnicima bez odgovarajuće roditeljske brige, te odgojno-zanemarenoj djeci
- djeci i maloljetnicima s teškoćama u razvoju,
- djeci i maloljetnicima s poteškoćama u ponašanju,
- djeci kojoj je razvoj poremećen porodičnim prilikama;
- djeci i mladima žrtvama trgovanja ljudima,
- djeci o kojoj roditelji nisu u mogućnosti privremeno brinuti zbog bolesti, neriješenog stambenog pitanja ili drugih životnih nedaća.
- Djeci koja su žrtve porodičnog nasilja I nasilja u zajednici;

Briga izvan vlastite porodice priznaje se kao smještaj u hraniteljskoj porodici, domu socijalnog rada, porodičnom domu, odgojnoj ustanovi, skloništu za žrtve zlostavljanja ili žrtve trgovanja ljudima, stambenoj zajednici, organiziranom stanovanju.

POSTUPAK

Postupak smještaja pokreće se na zahtjev roditelja/ staratelja djeteta ili po službenoj dužnosti u centru za socijalni rad prema prebivalištu djeteta.

Smještaj djeteta može se realizirati samo na temelju rješenja centra za socijalni rad..

Centar za socijalni rad dužan je prije smještaja pribaviti saglasnost roditelja ili odluku suda kojom se nalaže smještaj djeteta i njegovo povjeravanje na čuvanje i odgoj drugoj osobi ili ustanovi.

Iznimno: Centar za socijalni rad dužan je odmah i bez pristanka roditelja povjeriti dijete na čuvanje i odgoj drugoj osobi ili ustanovi socijalne zaštite u slučaju saznanja da su roditelji odsutni, spriječeni brinuti o djetetu ili zbog zdravstvenih ili drugih razloga nesposobni brinuti o djetetu, a nisu ga povjerili na čuvanje i odgoj osobi koja za to ima sposobnosti i uvjete. Ova odluka Centra je privremena i može trajati najdalje 60 dana.

Ovisno o konkretnim potrebama djeteta/maloljetnika u postupku je potrebno:

- izvršiti sveobuhvatnu porodičnu procjenu i utvrditi najbolji interes djeteta,
- utvrditi mogućnosti adekvatnog zbrinjavanja djeteta u vlastitoj porodici, odnosno u porodici srodnika uz osiguranje izvaninstitucijskih oblika brige, uvijek kada je u mogućnosti shvatiti značenje dijete/maloljetnika dužni smo informirati o njegovoj ulozi u postupku,
- informirati dijete/maloljetnika o njegovim pravima, mogućnostima zaštite, uvjetima smještaja, procedurama i postupcima,
- omogućiti djetetu/maloljetniku da se izjasni o predloženom obliku zaštite i kada je to moguće da sudjeluje u izboru ustanove ili hraniteljske porodice
- pribaviti saglasnost roditelja/staratelja za smještaj djeteta/ maloljetnika,
- informirati roditelja/staratelja o ustanovi, uvjetima smještaja i njihovoj ulozi u postupku,
- pribaviti odluku suda o roditeljskoj zaštiti i povjeravanju djeteta/maloljetnika, kao i susretima i druženju djeteta s roditeljima tokom smještaja,
- pribaviti odluku suda o provođenju odgojne mjere zbog poremećaja u ponašanju djeteta/maloljetnika
- pribaviti odluku suda o povjeravanju djeteta/maloljetnika s poremećajima u ponašanju odgojnoj ustanovi i susretima i druženju djeteta i roditelja
- pribaviti mišljenje tijela vještačenja i pružatelja usluga o vrsti, opsegu i načinu zadovoljavanja životnih potreba djeteta s teškoćama u razvoju,
- pribaviti propisanu osobnu, medicinsku i drugu dokumentaciju djeteta/porodice.

IZBOR USTANOVE /HRANITELJSKE PORODICE

Odluku o obliku smještaja i izboru ustanove/ hraniteljske porodice donosi centar za socijalni rad u skladu s najboljim interesom djeteta, njegovim potrebama, sposobnostima, razlozima smještaja i hitnosti postupka.

Važno: Centar za socijalni rad dužan je :

- djecu, a naročito djecu do 7 godine starosti smjestiti u hraniteljsku porodicu uvijek kada je to moguće osigurati djetetu smještaj u njegovoj lokalnoj sredini,
- koristiti izvaninstitucijske oblike smještaja (srodničko hraniteljstvo, hraniteljstvo, porodični dom, organizirano stanovanje, stambena zajednica).
- braći i sestrama osigurati zajednički smještaj,
- djeci s teškoćama u razvoju osigurati više različitih oblika izvaninstitucijske brige ako se na taj način može spriječiti njihovo izdvajanje iz vlastite porodice

(boravak, patronaža, integracija, potpore za obrazovanje)

PRIPREMA DJETETA /MALOLJETNIKA ZA SMJEŠTAJ

Dijete, njegovu porodicu/staratelja i druge djetetu važne osobe potrebno je pripremiti za smještaj kroz informiranje i upoznavanje sa radom ustanove, odnosno statusom hraniteljske porodice, vrstama usluga koje pružaju i mogućnostima stručne podrške i pomoći djetetu tokom njegove adaptacije na život u novoj sredini.

Također je važno dogovoriti način kontakta djeteta s roditeljima / starateljem / srodnicima i poticati te kontakte (informiranje o kućnom redu ustanove, terminima za posjete, telefonskim brojevima, službenim osobama ustanove koje je moguće kontaktirati u vezi djeteta, mogućnostima kretanja djeteta izvan ustanove/ hraniteljske porodice i sl.)

Prije smještaja roditelji su dužni djetetu osigurati adekvatnu odjeću, opreću i drugu opremu, U slučaju kada je to potrebno djetetu se prilikom smještaja po službenoj dužnosti može odobriti jednokratna pomoć za ove potrebe.

U slučaju iznimno hitnog smještaja kada nije moguća priprema djeteta niti ustanove/hranitelja smještaj se realizira usmenim rješenjem, pri čemu je centar za socijalni rad dužan u roku od 8 dana provesti postupak i donijeti odluku u najboljem interesu djeteta, I u roku od 15 dana pribaviti saglasnost nadležnog ministarstva o plaćanju troškova smještaja.

INDIVIDUALNI PLAN RADA / PROMJENE S DJETETOM / PORODICOM

Prije smještaja centar za socijalni rad dužan je izraditi individualni plan rada s djetetom/porodicom koji uključuje : kratkoročne i dugoročne ciljeve, aktivnosti da se oni postignu, rokove, nositelje i metode rada, te način praćenja i preispitivanja plana rada.

Individualni plan rada/ promjena s djetetom/porodicom usmjeren je na mjere i aktivnosti koje je potrebno poduzeti tokom smještaja djeteta kako bi se otklonili razlozi njegovog izdvajanja iz porodice i stvorili uvjeti za povratak djeteta u vlastitu porodicu ili posvojenje djeteta koje nema roditelje.

Individualni plan rada/ promjene izrađuje se u dogovoru s djetetom/maloljetnikom, njegovim roditeljima, drugim članovima porodice, stareteljem I drugim djetetu važnim osobama, drugim pružateljima usluga koji mogu utjecati na djetetov psihofizički razvoj, njegovo zdravlje, obrazovanje, sigurnost ,ponašanje i njegove životne izbore.

U slučaju kada to nije moguće (maloljetnici bez roditeljske podrške) individualni plan rada treba biti usmjeren na osnaživanje I osposobljavanje maloljetnika za uspješan samostalan život nakon prestanka smještaja(obrazovanje, pomoć pri zapošljavanju, stambeno zbrinjavanje, plan podrške tijekom adaptacije na samostalan život u zajednici)

PRIPREMA USTANOVE/HRANITELJA ZA PRIHVATANJE DJETATA

Ustanovi/hranitelju (odnosno centru za socijalni rad nadležnom za hranitelja) potrebno je uputiti pismeni zahtjev za smještaj djeteta.

Uz zahtjev je potrebno dostaviti socijalnu anamnezu, ličnu dokumentaciju djeteta/maloljetnika, medicinsku dokumentaciju, rješenje suda I individualni plan rada s djetetom/porodicom kako bi dobili uvid u potrebe djeteta, njegove poteškoće, mogućnosti, navike i moguće rizike u prilagodbi djeteta na nove uvjete života.

Smještaj se uvijek realizira u pratnji socijalnog radnika Centra, djetetovih roditelja ili drugog člana porodice.

Nakon realizacije smještaja ustanova/hranitelj i centar izrađuju individualni plan rada s djetetom koji je usmjeren na tretman djeteta tokom smještaja, ulogu i obaveze roditelja/porodice tokom tretmana, ulogu i obaveze pružatelja usluga, način praćenja I preispitivanja plana rada, te plan povratka u vlastitu porodicu.

TROŠKOVI SMJEŠTAJA

Za razliku od odraslih korisnika, djeca koja ostvaruju redovite prihode (porodična penzija, alimentacija, renta i sl.) sudjelovati u podmirivanju troškova smještaja samo dijelom vlastitih prihoda i nisu dužni plaćati troškove smještaja svojom imovinom .

Prilikom donošenja odluke o načinu plaćanja troškova smještaja centar za socijalni rad dužan je voditi računa o budućnosti djeteta, njegovoj pripremi za život izvan ustanove/ hraniteljske porodice i pažnjom dobrog roditelja brinuti o djetetovoj imovini (djeca bez roditelja)

Roditelji djeteta smještenog u ustanovu/ hraniteljsku porodicu dužni su sudjelovati u podmirivanju troškova smještaja djeteta. Način i iznos participiranja roditelja u troškovima smještaja utvrđuje sporazumom centar za socijalni rad na temelju materijalnih mogućnosti roditelja.

Djetetu koje nema vlastitih prihoda, može se rješenjem o smještaju priznati i pravo na pomoć za osobne potrebe.

PRAĆENJE I PREISPITIVANJE

Stručni radnici centra za socijalni rad i ustanove i hranitelji dužni su međusobno saradivati, razmjenjivati informacije i dogovarati se u pogledu brige o zajedničkom korisniku.

Tokom trajanja smještaja stručni radnici centra dužni su najmanje jedan puta u šest mjeseci obići dijete smješteno u ustanovi, a najmanje 3 puta godišnje dijete smješteno u hraniteljskoj porodici.

Prilikom obilaska i kontakta djetetu se u skladu s njegovom dobi i psihofizičkim sposobnostima mora omogućiti da izrazi svoje dojmove o uvjetima smještaja, o načinu pružanja usluga, te da iskaže svoja očekivanja u pogledu daljnjih oblika brige.

U slučaju nezadovoljstva djeteta uvjetima smještaja ili uočenih nepravilnosti u zaštiti za dijete tokom smještaja stručni radnik centra dužan je preispitati smještaj i po službenoj dužnosti poduzeti potrebne mjere za zaštitu interesa djeteta.

POVRATAK U VLASTITU PORODICU

Centar za socijalni rad obavezan je brinuti da se ostvare uvjeti za što brži povratak djeteta/ maloljetnika u vlastitu oporodicu ili za njegovo usvojenje ako je to u najboljem interesu djeteta. Tokom trajanja smještaja centar za socijalni rad dužan je osigurati roditeljima stručnu pomoć i podršku u cilju poboljšanja roditeljskih kapaciteta i otklanjanja rizika za uspješnu brigu o djetetu (psihosocijalna pomoć, učenje roditeljskih vještina, liječenje, rješavanje poremećenih partnerskih odnosa, zapošljavanje i poboljšanje socijalno-ekonomskih uvjeta obitelji i sl.)

Potrebno je roditelje poticati na preuzimanje brige o djetetu kroz održavanje redovitih susreta i druženja roditelja i djeteta u ustanovi /hraniteljskoj porodici ili u roditeljskom domu, kroz telefonske kontakte i uključenost roditelja u sve događaje važne za dijete tokom smještaja .

Ukoliko se stvore uvjeti za povratak, potrebno je sa s djetetom, njegovim roditeljima i drugim članovima porodice, ustanovom/ hraniteljem izraditi plan povratka koji će uključivati izvaninstitucijske oblike pomoći djetetu i porodici nakon prestanka smještaja (informiranje o pružateljima usluga u lokalnoj zajednici, osiguranje pomoći u kući, nadzor nad roditeljskom brigom , savjetovanje, uključivanje u obdanište ili školu, produženi stručni postupak u školi, male socijalizacijske skupine, organiziranje slobodnog vremena, novčana i druga pomoć i sl.) Po prestanku smještaja i povratku djeteta u vlastitu porodicu centar za socijalnu skrb dužan je pratiti prilike u porodici djeteta i u saradnji s drugim pružateljima usluga, koristeći sve raspoložive resurse u zajednici djelovati u cilju zaštite dobrobiti djeteta.